

Abstrakt

Vzhledem k postupující ekonomické globalizaci dochází ke stále většímu otevírání trhů jednotlivých států, což obzvlášť platí v rámci Evropské unie, která si za cíl klade vytvoření dokonce jediného vnitřního trhu, kde budou zrušeny vnitřní hranice a odstraněny bariéry volnému pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu. To má přirozeně vliv na chování ekonomických aktérů na trhu působících. Konkurence na trhu vzrůstá, je třeba být inovativní, aktivnější, hledat nové příležitosti k expanzi, a to nejen ve vlastním státě, ale i v zahraničí, což s sebou nese potřebu vstupovat do právních vztahů se zahraničními subjekty. Časem se může ukázat jako užitečné či dokonce nezbytné přemístit místo výkonu své podnikatelské činnosti. Tato potřeba se zdaleka již netýká pouze fyzických osob, ale také právnických osob jako jsou obchodní společnosti.

Nicméně postavení společnosti v přeshraničních vztazích vykazuje oproti postavení fyzických osob určitá specifika. Společnost je umělým produktem práva, pouhou právní fikcí a její existence je mnohem úžeji provázána s určitým konkrétním právním řádem. Společnost má totiž právní subjektivitu právě z toho důvodu, že jí ji nějaký právní řád přiznává.

Přístupy ke kolizněprávní úpravě společností a jejich případné mobilitě se v jednotlivých státech dosti liší – některé státy za rozhodující pojící kritérium považují statutární sídlo, t. j. sídlo uvedené v zakladatelské listině či stanovách společnosti, zapsané v obchodním rejstříku, jiné státy používají kritérium místa, kde se nachází hlavní správa společnosti, t. j. „skutečné sídlo“. Objevují se různé názory také ohledně uznání zahraniční společnosti a ohledně možnosti přemístit její sídlo z jednoho státu do druhého. Pokusy vyřešit tento problém na mezinárodní úrovni nebyly dosud úspěšné. Nicméně tato oblast se v nedávné době stala oblastí zájmu evropského zákonodárce a zejména Soudního dvora Evropské unie („SDEU“). SDEU ve své judikatuře (rozhodnutí jako Daily Mail, Centros, Überseering, Inspire Art, SEVIC Systems, Cartesio či VALE) opakovaně potvrdil, že nejen fyzické osoby, ale také společnosti mohou využívat výhod plynoucích ze svobody usazování zaručené články 49 a 54 Smlouvy o fungování Evropské unie. Členské státy tak při přípravě či interpretaci svých zákonů musí brát v úvahu tuto svobodu. Sekundární unijní práva se zatím přeshraniční mobilitou společností zabývá spíše omezeně v určitých specifických případech.

Tato disertační práce bude analyzovat rozdílné přístupy k určení rozhodného práva pro osobní statut společnosti v různých státech (Německo, Francie, Nizozemí, Spojené království), včetně toho, jak tyto státy přistupují k zahraničním společnostem a k přeshraniční

mobilitě společností. Dále bude přezkoumávána judikatura SDEU s cílem vyvodit určité obecné principy a analyzovat, jak tyto principy ovlivňují národní právní úpravy. Rovněž bude rozebrána existující legislativní úprava Evropské unie týkající se mobility společností a porovnána s návrhy unijní legislativy, které se této oblasti týkají, s cílem vyhodnotit jejich potenciální přínos. Ve světle unijní právní úpravy a judikatury a přístupů jiných států bude analyzována stávající české legislativa a porovnána s novou legislativou, která by v brzké době měla vstoupit v účinnost. Hlavními použitými metodami bude metoda abstrakce, analýzy, komparace a syntézy získaných poznatků.

Další oblasti, které také úzce souvisí s mobilitou společností – jako daňové zacházení se společností v přeshraničních vztazích a insolvenční řízení v mezinárodním kontextu nebudou z důvodu své specifčnosti řešeny.